

TANCURILE, 95 DE ANI DE EXISTENȚĂ ÎN ARMATA ROMÂNIEI (1919-2014)

Mihai Purcaru, colonel Tc.(rtg)
Bacau, Romania

Rezumat. În lucrare se prezintă un scurt istoric al utilizării tancurilor de către armata română și rolul acestora în luptele ce au urmat Primului Război Mondial.

1. Introducere

Ziua de 1 august 1919 reprezintă reperul în timp, al înființării în urmă cu 95 de ani a *armei tancuri* componentă *esențială* în structura Forțelor Terestre ale Armatei Române. Vorbim de 1 august 1919 la Giurgiu (Mihai Bravu), unde s-a format întâiul *batalion de tancuri* dotat cu tancuri Franceze „Renault FT.17”.

Tancul ca armă de luptă a fost folosit pentru prima dată de către englezi în primul război mondial în bătălia de la Fleurs de pe râul Somme, Franța, la 15 septembrie 1916.

Pentru păstrarea secretului în transportul peste canalul Mânecii și prin Franța, în mod convențional, noului mijloc de luptă i s-a dat denumirea de „*tanc*” ceea ce în limba engleză înseamnă „*cisternă*”, sau „*rezervor*”. De atunci, această mașină de luptă pe șenile a purtat aproape în lumea întreagă denumirea improprie de „*tanc*”.

La rândul lor, francezii au botezat tancul „*car de luptă*”, „*car de asalt*”, iar germanii i-au spus „*panzer*”.

2. Tancul de luptă în Armata Română

România a fost a cincea țară din Europa care a început să-și doteze armata cu astfel de mașini, cu denumirea franceză „*car de luptă*” care s-a păstrat în armata noastră în perioada interbelică și până la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Pe plan mondial, construcția tancurilor a cunoscut rapid o mare amploare, după 15 septembrie 1916, realizându-se o varietate numeroasă de tipuri și modele. Evoluția lor ulterioară a dus la consacrarea unor parametri tip, apreciați ca o îmbinare judicioasă între greutate, putere de foc, mobilitate și capacitate de protecție.

Astfel s-a ajuns, în principiu, în perioada interbelică și mai ales în timpul celui de-al doilea război mondial, din partea specialiștilor militari la următoarea clasificare:

- tancuri (care de luptă) ușoare, cu o greutate medie până la 20 tone.
- tancuri (care de luptă) mijlocii, cu o greutate medie între 20-40 tone.
- tancuri (care de luptă) grele, cu greutate peste 40 tone.
- tancul amfibiu – tanc special, care poate să treacă apele adânci prin plutire.

În prezent, această clasificare a fost înlocuită cu alta:

- „*tancul cu mobilitate tactică*”, caracterizate printr-o protecție puternică a echipajului prin blindaj;

- „*tancuri cu mobilitate strategică*”, capabile să fie aerotransportabile.

În fiecare an la 1 august se sărbătorește, ziua *Armei tancuri*, considerată ziua *tanchiștilor* din Forțele Terestre ale armatei României.

Moment de referință pentru armată, evenimentele petrecute în urmă cu 95 de ani au scos în evidență gândirea înaintată a factorilor de decizie politico-militară de atunci, care au înțeles – de la apariția tancurilor (în 15 septembrie 1916) necesitatea înzestrării trupelor de uscat ale armatei noastre cu noul mijloc de luptă. Nu au trecut decât 3 ani și la 21 iulie 1919 la Giurgiu a luat ființă prima școală românească de care de luptă, cu tancuri ușoare „*Renault-17*”.

Cu toate greutățile inerente începutului, în anii imediat următori primului război mondial, cadrele investite cu prerogativele conducerii organismului militar național, au reușit să înființeze primul regiment de tancuri la Târgoviște, cu tancuri ușoare, tip „*Renault-17*” în 1921 (comandant locotenent - colonel Pandele Predescu), iar la 26 februarie 1941, pima divizie blindată - comandant – general de artilerie Nicolae Stoenescu Scarlat. Ziua de 1 august reprezintă și un prilej de cinstire a înaintașilor care, în anii celui de-al doilea război mondial au luptat împreună cu celelalte categorii de forțe și s-au jertfit pentru apărarea idealurilor națiunii, credinței și valorilor culturale românești.

Anii postbelici au adus *Armei tancuri* o suită de transformări esențiale, tancurile cunoscând o dinamică ascendentă. La jumătatea anului 1948 a luat ființă o școală militară cu un profil cu totul nou, prima *Școală de Ofițeri Activi de Tancuri din Istoria Armatei Române*, amplasată în cazarma Școlii de ofițeri de cavalerie din Sibiu. Ulterior, în anii 1949, școala a fost mutată în actualul local al Centrului de Pregătire pentru Blindate din Pitești.

La sfârșitul lui decembrie 1949, în baza Decretului nr. 453/28.12.1949, ieșeau pe poarta școlii 49 de locotenenți din prima promoție de ofițeri tanchiști a armatei române (șef de promoție locotenent Traian V. Motrescu). Aceștia aveau să devină o latură a Unităților și Marilor Unități de tancuri ale Forțelor de Uschat ale României. A doua promoție de ofițeri activi de tancuri de la Pitești a fost înălțată în grad în ziua de 30 decembrie 1950.

S-au înființat, ulterior s-au mărit, numărul unităților și marilor unități de tancuri, înzestrate cu o nouă tehnică provenită din import, tancul mijlociu T.34.85, autotunul ușor SU-76,2 și autotunul greu-ISU152, fabricație sovietică, tancul mijlociu T.34-85 și autotunul mijlociu S.U.100, de fabricație cehoslovacă.

În urma situației internaționale grave, create în Europa în anul 1939, când primejdia de război era iminentă, prin numirea lui Armand Călinescu la conducerea Ministerului de Război (1 Februarie 1939), armata va constitui un obiectiv prioritar în atenția factorilor de decizie politică și militară a țării. Cu toate eforturile depuse între anii 1930-1940, Forțele Terestre ale Armatei Române, dispuneau doar de două regimente de tancuri ușoare procurate din import, cu toate că fusese prevăzute patru regimente.

După cum se știe, la 22 iunie 1941, România a intrat alături de Germania în război contra Uniunii Sovietice pentru a elimina efectele fascist-comuniste ale pactului Ribbentrop-Molotov pe plan teritorial, pentru a elibera teritoriile anexate în mod

samovolnic, cu forța, cu un an în urmă fără nici un temei legal, un adevărat act de șantaj internațional de către puterea comunistă sovietică.

Armata Română l-a început, nu s-a angajat în acest război pentru expansiune teritorială, pentru acapararea de către România de teritorii ale Uniunii Sovietice. Obiectivul principal al oștirii române era realipirea teritoriilor cotate în vara anului 1940, pentru eliberarea fraților căzuți în grea robie precum și de a spăla rușinea trăită de un neam întreg, dezonoarea și umilința prin care a trecut în acel an dureros. Războiul pornit la 22 iunie 1941, a fost un război impus neamului românesc, un război sfânt de alungare a hoardelor pângăritoare, un război de legitimă apărare națională. Obiectivul principal al armatei române de a lupta în cooperare cu trupele germane, a fost împlinirea idealului întregirii granițelor de est și de vest ale țării.

Acțiunile de luptă ale tanchiștilor români în bătălia Prutului, desfășurate în podișul de nord al Basarabiei în cadrul Corpului 11 armată German s-au desfășurat sub impulsul dat de Generalul ANTONESCU.

*„Ostași, vă ordon: treceți Prutul.
Zdrobiți vrăjmașul din răsărit și miazănoapte.
Dezrobiți din jugul roșu al bolșevismului pe
Frații noștrii cotați. Reîmpliniți în trupul țării
Glia străbună a Basarabilor și codrii vovodali ai
Bucoviniei, ogoarele și plaiurile voastre”.*

Trecută pe malul stâng al Prutului în noaptea de 3/4 iulie 1941, încadrată la est de Divizia 22 infanterie germană și la vest de unitățile Corpului de cavalerie român, Divizia 1 blindată română cu indicativul „iureș” a constituit între 2 și 11 iulie 1941, vârful de lance al Corpului 11 german în ofensiva împotriva inamicului din partea de nord a Basarabiei pe direcția Ștefănești –Edineț - Moghilev cu misiunea de a ocupa trecerile peste Nistru de la Moghilev și crea capete de pod de către M.U. ale Corpului 11 armată. Demne de remarcă, sunt și acțiunile de luptă ale tanchiștilor români, în cadrul Corpului 54 armată în eliberarea Chișinăului și urmărirea inamicului spre Nistru (12-22 iulie 1941).

În concepția comandamentului Corpului 54 armată german, Divizia 1 blindată română constituia „cheia” deschiderii „lacătului” apărării sovietice din masivul Cornești „cheie”, care permitea trupelor româno-germane să ajungă cât mai repede la Nistru prin eliberarea Chișinăului. În ziua de 16 iulie 1941 către orele 08.20, sublocotenentul (r) Aurel Marinescu, ofițer în statul major de batalion, a înfipt tricolorul românesc pe turla bisericii Sfânta Treime.

După anul 1960, s-a realizat o nouă dotare cu tehnică blindată, în înzestrarea Marilor Unități și Unități de tancuri a intrat din import tancul mijlociu T.54-100 și ulterior T.55-100 fabricație sovietică.

3. Perioada modernă a utilizării tancului de luptă de către Armata Română

Nevoile stringente pentru dotarea unităților precum și prețul ridicat al tancurilor procurate din import, au impus ca să se pună bazele industriei de apărare, având ca segment determinat preocuparea pentru producerea tancului românesc. Inginerii și specialiștii români au reușit să construiască o mașină de luptă competitivă. Tancul românesc dispune de un sistem de armament cu o precizie ridicată, de un sistem de conducere și executare a focului ziua și pe timp de noapte; motorul și transmisia hidromecanică îi permite o mobilitate sporită și trecerea cu ușurință a unor obstacole din teren. Tancul mijlociu românesc TR-85-MI, este un tanc performant care prin caracteristicile sale, răspunde cerințelor câmpului de luptă modern, a devenit interoperabil cu tancurile similare ale armatelor din NATO.

Începând din 1961 nivelul procesului de învățământ din Școala de ofițeri activi de tancuri și auto – Pitești, a fost ridicat la cel de învățământ superior „Școala Militară Superioară de ofițeri de tancuri și auto Mihai Viteazul”.

Din toamna anului 1967 și până în anul 1981, la Școala nr. 3 Bacău – au fost pregătite pentru arma tancuri, numeroase promoții de ofițeri de rezervă.

Anii care au urmat după decembrie 1989, au constituit și pentru arma tancuri – un amplu proces de restructurare și modernizare determinat pe de o parte de redimensionarea efectivelor armatei, pe de altă parte de modernizarea tehnicii blindate de tancuri și în final de statutul nou al țării noastre, odată cu admiterea ca țară membră NATO.

La această frumoasă aniversare, ne plecăm cu gratitudine asupra memoriei celor care au slujit cu devotament armele tancuri și auto și care au plecat dintre noi. Li se cuvine un gând pios și o închinare. Pe mormintele lor au căzut și vor cădea lacrimile soțiilor care nu i-au uitat, ale copiilor care le poartă numele.